

SPECIAL SMART HUMANITY

14 NOVEMBER 2019

**Shape
your own future**

Jan Willem van Wessel:
Boeken straks via
een app in een luistereditie
om te zetten

Martijn Aslander:
Omarm een nieuwe
werk-werkelijkheid

Ronald Huizer:
PublicSpaces wil debat over
datagebruik op scherp zetten

Stephen Ibaraki:
We leven in
een digitale tsunami

**Carolien
Glasbergen:**
Ethische
richtlijnen
zijn rijp
en groen

Lodi Hensen:
Een hack kan urgentie
aan directie tonen

**What
to do
op Smart Humanity**

**Olaf Janssen
en Ursula Oberst:**
Samenwerking met
Wikimedia levert
bibliotheek veel op

**OPENBARE
BIBLIOTHEEK
AMSTERDAM**

**POWERED
BY KNVI**

Uw gebruikers verdienen de beste input voor hun onderzoek

Onderwerpindexen leiden door expertise en nauwkeurigheid tot betere onderzoeksresultaten.

Wanneer gebruikers zoeken in *EBSCO Discovery Service™*, beschikken zij dankzij door experts samengestelde onderwerpindexen over gerichte zoekresultaten en links naar gerelateerde content in uw bibliotheekcollectie.

EBSCO werkt samen met gerenommeerde organisaties met vakexperts die relevante content verzamelen in de volgende disciplines:

- Antropologie en sociologie
- Geesteswetenschappen
- Onderwijs en gedragswetenschappen
- Politiek, beleid en internationale betrekkingen
- Religie en filosofie
- Wetenschap en techniek

Breng voor meer informatie een bezoek aan de EBSCO-stand tijdens **Smart Humanity 2019!**

'SMART HUMANITY 2019'

Op 14 november a.s. presenteert de KNVI in de Openbare Bibliotheek Amsterdam voor de tweede keer een event rondom *Smart Humanity*. Bij dit thema, dat de KNVI tot en met 2020 uitwerkt, staat de rol van de mens in de informatiemaatschappij centraal. Informatieprofessionals bewaken de ethiek en het welzijn van de mensheid in relatie tot zowel de inzet van technologie als de gevolgen van opeenvolgende disruptieve golven in de maatschappij.

Samen met verschillende sprekers kijkt *IP | vakblad voor informatieprofessionals* vooruit naar deze dag. Ook bevat deze special* een uitgebreid overzicht van wat er allemaal te doen is. En dat is heel veel, kunnen we al verklappen. Van kennis-, inspiratie- en creatiesessies tot workshops. We zien elkaar in Amsterdam!

De redactie

* Programma onder voorbehoud van wijzigingen

Dit is een uitgave van
IP | vakblad voor informatieprofessionals
Uitgeverij IP
Charlotte van Pallandtlaan 18,
2772 TR, Voorburg,
tel. 06-44 09 19 85
www.informatieprofessional.nl
ISSN: 1385-5328

6 Kunstmatige intelligentie in de bieb

In het werk van bibliotheken gaat kunstmatige intelligentie een alomterbelangrijker rol spelen. Dit zijn spannende tijden, aldus Jan Willem van Wessel.

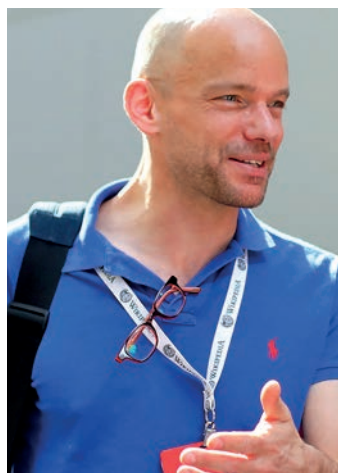
10 Nieuwe werkelijkheid

Wat is kenniswerk? Wat zijn kenniswerkers? Dat weten we niet, zegt Martijn Aslander. Hij maakt er een documentaire over die zijn première beleeft op *Smart Humanity*.

12 Debat over datagebruik

Negentien publieke organisaties, verenigd in *PublicSpaces*, werken samen om het internet te heruitvinden als publieke ruimte. Ronald Huizer licht de plannen toe.

14 Digitale tsunami

Wat er nu in de wereld gebeurt, is nog nooit eerder voorgekomen, zegt futuroloog Stephen Ibaraki. Hij vergelijkt de ontwikkelingen met een digitale tsunami.

15 Ethische richtlijnen

Een grote groep is zich er niet van bewust dat ethiek noodzakelijk is bij digitalisering. Om het tij te keren zijn volgens Carolien Glasbergen duidelijke richtlijnen cruciaal.

16 Gehackt!

Deelnemers aan *Smart Humanity* krijgen live een simulatie van een cyberaanval te zien. Maar het herkennen van zo'n aanval blijft lastig, zegt Lodi Hensen.

18 Samenwerking met Wikimedia

Aanhaken bij Wikimedia levert bibliotheken niet alleen veel op, het is ook nog eens heel leuk, zeggen Olaf Janssen en Ursula Oberst uit eigen ervaring.

04 e.v. What to do

Een selectie uit het grote aanbod van lezingen en workshops op *Smart Humanity*.

Prinses Laurentien

'Laten we onze verantwoordelijkheid nemen voor mensen die beperkt digitaalvaardig zijn'

Informatieprofessionals hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor mensen die beperkt digitaalvaardig zijn (2,5 miljoen mensen in Nederland). Daarom hebben Liz Spit en Liesbeth Ruoff voor *Smart Humanity* een ochtendprogramma samengesteld waarin vooraanstaande sprekers inzichtelijk maken dat digital skills en digitale communicatiesystemen agendapunten zijn voor alle partijen in het brede informatieveld.

Wat is er aan de hand

Liz Spit en Liesbeth Ruoff: 'Voor 3 miljoen inwoners van Nederland is het geen makkelijke opgave om digitaal vaardig te zijn of te worden. 1,3 miljoen mensen tussen 16 en 65 jaar hebben bovendien moeite met taal en rekenen. De gevolgen hiervan zijn voor hen voelbaar op alle levensterreinen zoals werk, het vinden van werk, mee kunnen komen of regelen van geldzaken, goed begrip hebben van het eigen medicijngebruik, gezonde voeding, en kunnen communiceren met de gemeente of de school van de kinderen. Daarnaast is volwasseneneducatie een begrip dat we al lang geleden uit onze woordenlijst hebben geschrapt.'

Waarom

'In het rapport *The Future of Jobs* (WEF) wordt een nieuwe wereld geschetst. In die nieuwe wereld worden, van boardroom tot werkvloer, van burger tot minister-president, van consument tot fabrikant, digitale vaardigheden

gevraagd. Gaan we dat voor elkaar krijgen? Gaan systemen toegankelijk en bruikbaar worden voor iedereen?'

Hoe

'Van prinses Laurentien tot vier taalambassadeurs, van Mariëtte Hamer tot Lara de Brito, vanuit Europees perspectief door Agnes Jongerius tot Maurice de Greef, hoogleraar leereffecten, hebben onze uitnodiging geaccepteerd om hierover met ons in het ochtendprogramma over de "smart user" in discussie te gaan. Zij nemen ons mee in hun ervaring met de digitale transitie in werk, beleid en dagelijks leven. Zij willen daarmee een brug bouwen met de KNVI-leden, de mede-bouwers en -werkers aan die digitale (informatie)wereld. Die leden worden uitdrukkelijk gevraagd om in gesprek te gaan met de sprekers en mee te denken over hoe de diverse groeperingen betrokken kunnen worden bij maakprocessen. Laat dit congres een aanzet zijn tot samenwerken en samen optrekken.'

SPREKERS:

Prinses Laurentien

(oprichtster Stichting Lezen & Schrijven)

Mariëtte Hamer

(voorzitter van de Sociaal-Economische Raad)

Lara de Brito

(wethouder in Wageningen)

Agnes Jongerius

(Europarlementariër namens de PvdA)

Maurice de Greef

(hoogleraar leereffecten laagopgeleiden & laaggeletterden)

Rob Weijers

(Taalambassadeur)

José Brunselaar

(Taalambassadeur)

Dicky Gingnagel

(Taalambassadeur)

Paméla Melkert

(Taalambassadeur)

>> **Professionele gebruikers en eindgebruikers aan het woord!**
09.30-12.30 uur, OBA Theater

DUITSE COLLEGA'S OP BEZOEK

Afgelopen maart hebben FOBID en Bibliothek & Information Deutschland een driejarig partnership gesloten. Het doel: de samenwerking versterken en kennis delen tussen Duitse en Nederlandse bibliotheken in alle sectoren. Vervolgens is FOBID, als overkoepelend platform, een internationale commissie gestart; hierin worden ideeën over en plannen voor (kennis)uitwisseling en samen-

werking gevormd. Een eerste resultaat ligt er al: op *Smart Humanity* houden vijf Duitse vakgenoten in een speciaal programma-onderdeel een lezing over de thema's van deze dag, zoals ethiek, data en eindgebruikers. Sabine Homilus van de Openbare bibliotheek Frankfurt zal bijvoorbeeld vertellen hoe Duitse openbare bibliotheken reageren op digitalisering als een wereldwijde trend.

>> **FOBID en Bibliothek & Information
Deutschland partnership, Ronde Zaal**

SPREKERS:

Sabine Homilius (Public Library of Frankfurt)
& **Barbara Lison** (Bremen Public Library)
praten over de **Smart User (10-12 uur)**

Renke Siems (Tübingen University Library)
praat over **Smart Ethics (13.30-14.30 uur)**

Konrad Förstner (TH Köln – University of Applied Sciences)
praat over **Smart Pro (14.40-15.40 uur)**

Robert Jäschke (Humboldt University Berlin,
Berlin School of Library and Information Science)
praat over **Smart Data (15.50-16.50 uur)**

Op ontdekkingstocht MET ROBOTWISE

Technologie dient bij te dragen aan een grotere interactie tussen mensen, vindt Tamar Neter. Daarom heeft ze de startup RobotWise opgezet. Met RobotWise worden sociale, educatieve robots ingezet in

bijvoorbeeld het (basis)onderwijs en het bedrijfsleven. 'Onze sessies zijn geschikt voor zowel kleuters als volwassenen. De deelnemers duiken niet alleen hands-on in de wereld van robotica en technologie, tegelijkertijd

ontdekken ze spelenderwijs hun *soft skills*. Robots kunnen volgens Tamar helpen bij het ontdekken van je eigen sociale en cognitieve vaardigheden. Denk bijvoorbeeld aan probleemoplossend vermogen, kritisch denken, creativiteit, samenwerken en communicatie. 'Iedereen heeft die vaardigheden in zich, maar zet ze vaak nog niet voldoende in. Deze sessie geeft de deelnemer een duwtje in de goede richting.'

Deelnemers aan de slag tijdens een RobotWise-sessie

>> **Social Robotics: 'Interactive hands-on experience',
10-11 uur, Prinsen- en Keizerzaal**

VAN BIG DATA naar INTELLIGENTE DATA

In zijn rol als Director of SaaS Innovation is Roman Piontek binnen EBSCO onder meer verantwoordelijk voor de ontwikkeling en vermarkting van EBSCO Discovery Service en het open source

bibliotheekplatform FOLIO. Op *Smart Humanity* zal Roman spreken over big data en waarom enkel big data niet voldoende is. Zijn boodschap: 'Lang niet alle data zijn "intelligente" data.' In zijn lezing zal hij verschillende scenario's benoemen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit, vindbaarheid en hergebruik van data gewaarborgd blijft.

>> **Semantic search
– Van big data
naar intelligente data,
10-11 uur,
OBA Forum**

'Met een app een boek in een

Kunstmatige intelligentie gaat in het werk van bibliotheken een alsmäär belangrijker rol spelen. Op *Smart Humanity* belicht keynote-spreker Jan Willem van Wessel de mogelijkheden. 'Dit zijn spannende tijden.'

'Mijn hele werkzame leven heb ik me bezighouden met onderwerpen op het snijvlak van zoektechnologie en contentmanagement,' zegt Jan Willem van Wessel. Alles komt nu samen in zijn functie bij

de Koninklijke Bibliotheek. Hier ging hij anderhalf jaar geleden als hoofd van de sector *Verwerking en Behoud* aan de slag. Jan Willem studeerde alfa-informatica ('nu noemen we het natuurlijke taalverwerking').

De zaken waar hij zich bij de KB mee bezighoudt, zitten besloten in zijn functie-

benaming: verwerking en behoud. Wat houdt dat in? 'Behoud betreft het bewaren van alle fysieke en digitale collecties. Verwerking betreft het inscannen, digitaliseren en online beschikbaar maken van boeken, kranten en tijdschriften. Neem bijvoorbeeld ons vlaggenschip Delpher, de website waar miljoenen historische publicaties full-text doorzoekbaar zijn gemaakt.'

Vooraf bij de verwerking komen steeds vaker digitale processen in beeld. Zo wordt kunstmatige intelligentie ingezet bij het scannen en ocr'en (de techniek waarmee de computer letters, cijfers en leestekens van een plaatje kan 'aflezen') van middeleeuwse handschriften. Om het ocr'en te verbeteren wordt het systeem getraind, zegt Jan Willem. 'Kunstmatige intelligentie gaat in het werk van de KB dan ook een alsmäär belangrijker rol spelen.'

Luisterboekencollectie

Kunstmatige intelligentie is een breed begrip, vindt Jan Willem. Zelfrijdende auto's vallen eronder, net zoals robotica. Maar in bibliotheken zijn dat geen *hot issues*. Daarom heeft Jan Willem het liever over machine learning of natuurlijke taalverwerking als invalshoeken voor kunstmatige intelligentie in de bibliotheekwereld. 'Bij machine learning kun je denken aan het automatisch metadateren van teksten, het toekennen van classificaties enzovoort. En daar krijg je meteen de overlap met natuurlijke taalverwerking, zoals het automatisch samenvatten van teksten,' aldus Jan Willem.

Machine learning en natuurlijke taalverwerking kunnen volgens hem veel functionele gebieden afdekken. 'Denk aan het automatisch benoemen van de stijl van een tekst: is iets bijvoorbeeld jeugdliteratuur?' Een ander voorbeeld is Amazons aanbeveling 'Dit boek is ook interessant voor je'. De bibliotheekwereld zou daar ook iets mee kunnen doen, denkt Jan

kunnen we straks luisterboek omzetten'

Willem. Tegelijkertijd zijn er nog zoveel andere toepassingen mogelijk. 'We kunnen al een tijdje teksten omzetten naar gesproken tekst. Nu klinkt dat nog nergens naar, maar door de voortschrijdende techniek wordt de intonatie steeds beter. Ik verwacht dat we straks met een app een boekencollectie in één keer in een luisterboekencollectie kunnen omzetten. Dit zijn spannende tijden!'

Briesje in bibliotheekwereld

Bibliotheken zijn volgens Jan Willem nog maar net begonnen om kunstmatige intelligentie in te zetten. Liever spreekt hij 'van een briesje dat in de bibliotheeksector begint te waaien'. Kunstmatige intelligentie zal op vier verschillende terreinen een belangrijke rol gaan spelen. Neem bijvoorbeeld de dienstverlening van de bibliotheek. 'Al zijn er nu al veel toepassingen van kunstmatige intelligentie te vinden in geavanceerde zoektechnologieën,' zegt Jan Willem.

Verder raakt het de werkwijze van de bibliotheek, waaronder bijvoorbeeld de eerder genoemde klassieke bibliotheektaak metadatering. Daarnaast verandert kunstmatige intelligentie de maatschappelijke rol van de bibliotheek. Als voorbeeld noemt Jan Willem dienstverlening gericht op digitaal ongeletterden: de groep voor wie het lastig is om toegang te krijgen tot digitale informatie. En tot slot kan de bibliotheek zelf ook bijdragen aan de inzet van kunstmatige intelligentie. Al vergt dat wel grote investeringen. Daarom zullen bibliotheken volgens Jan Willem steeds meer gaan samenwerken.

Voorbeelden

Vraag Jan Willem naar aansprekende voorbeelden, en er volgt een stortvloed. Indrukwekkend vindt hij de publicatie

die uitgeverij Springer afgelopen april heeft gepresenteerd: een volautomatisch gegenereerd wetenschappelijk handboek over batterijen. De stukken werden met kunstmatige intelligentie uit zo'n 50.000 wetenschappelijke artikelen op het gebied van natuurkunde en scheikunde geselecteerd. Daarop is een automatische analyse uitgevoerd om de juiste bijdragen te kiezen, een logische samenhang in de bundel aan te brengen en ervoor te zorgen dat er geen doublures optraden. 'Het is voor het eerst dat een uitgever op zo'n manier een boek heeft gemaakt. Een bibliotheek zou op een dergelijke wijze ook informatie bij elkaar kunnen zoeken.'

Of neem IBM's project Debater. Een supercomputer, gevoed met tienduizenden artikelen, is in staat om in een debat argumenten te geven, kritische vragen te beantwoorden en zelf ook vragen te stellen. 'Dit is in natuurlijke taalverwerking de *holy grail*, want het is zó lastig te realiseren. Het voorbeeld is niet direct toepasbaar in de bibliotheekwereld, maar stel je toch eens voor dat we in plaats van informatie straks pasklare antwoorden op vragen van onze klanten zouden kunnen geven'

Black box

Al die ontwikkelingen in kunstmatige intelligentie zijn prachtig, maar hoe zit het met de ethische kant ervan? Jan Willem ziet een paar serieuze aandachtsggebieden. Transparantie bijvoorbeeld. 'Veel kunstmatige intelligentiesystemen zijn een black box: je stopt er iets in en er komt iets uit zonder dat je weet hoe het systeem tot zijn besluit is gekomen. En met die output gaan mensen al dan niet klakkeloos aan de slag.' Of neem vooroordelen. 'Train je een systeem met foto's van mannen, dan gaat het systeem denken dat er alleen

maar mannen zijn. Zet je zo'n systeem in voor een sollicitatieprocedure, dan komt daar vaker een man uit dan een vrouw. Het systeem is dus verkeerd getraind. Ik zou ervoor pleiten om voorlopig de mens als laatste schakel in te zetten bij met name kunstmatige-intelligentiesystemen die beslissingen nemen.'

Principes

Om aan te geven dat ze op een goede manier kunstmatige intelligentie zal inzetten, heeft de Koninklijke Bibliotheek een lijst van zeven principes opgesteld. Het is een belofte die de KB naar haar gebruikers doet. En om zorgen bij hen weg te nemen. 'Niets voor niets gaat het eerste principe ervan uit dat je kunstmatige intelligentie zou moeten inzetten om de beschikbaarheid van informatie te vergroten. Dus we beginnen met iets positiefs. Maar tegelijkertijd moeten we ervoor waken dat we niet de negatieve effecten van kunstmatige intelligentie, zoals bias, versterken.'

De KB is niet de enige die met zo'n lijst komt, heeft Jan Willem gemerkt. 'De Europese Unie heeft een reeks principes opgesteld, maar ook het bedrijfsleven en big tech-bedrijven als Google en Facebook. Al worden die laatste met enige scepsis bekeken.'

Deze lijst heeft Jan Willem neergelegd bij de Nationale Bibliotheek van Noorwegen en Stanford University Libraries. 'Zij zetten een internationale werkgroep op om de inzet van kunstmatige intelligentie in bibliotheken te onderzoeken. De principes vinden ze een goed initiatief en wellicht wordt de lijst met hun inbreng verder aangevuld.' Maar, haast Jan Willem zich te zeggen, de lijst moet geen ding op zich worden. 'Laten we vooral mooie dingen met kunstmatige intelligentie ontwikkelen.'

<

IN DE PRIJZEN

Vorig jaar was Maartje van de Kamp een van de winnaars van de *Victorines*. 'Mijn blog "De Archiefkok" is ontstaan uit liefde voor koken en archief. Dat de jury van de Victorine van Schaickprijs mij daarvoor de initiatiefprijs toekende, was een bekroning op het werk,' zegt ze. Met het prijzengeld schafte ze een

Maartje van de Kamp

nieuwe oven aan, om 'ook in de toekomst de taarten van vroeger op tafel te zetten'.

Benieuwd wie er dit jaar een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan het bi-

bliotheekwerk of aan de ontwikkeling van het beroep? Op *Smart Humanity* maakt het Victorine van Schaickfonds de winnaars bekend.

>> **Prijzuitreiking Victorines 2019, 15.40-15.50 uur, OBA Theater**

FILMPREMIÈRE

Op *Smart Humanity* vindt de première plaats van het derde deel uit een reeks over informatie. De voorgaande delen – *Alles is informatie* en *Toegang* – waren bespiegeld, dit deel wordt praktischer, vertelt Martijn Aslander elders in dit nummer (zie pagina 10). Hij maakt deze documentaire in samenwerking met de KNVI en Uma Media. Centraal staan vragen als: Wat is kenniswerk? En wat zijn kenniswerkers? 'We staan aan de vooravond van een *new era* met duizelingwekkende technologieën die kenniswerkers enorm gaan helpen,' aldus Martijn.

>> **Première 3e KNVI-film *Kenniswerk*, 16-17 uur, OBA Theater**

VERS van de pers

Op *Smart Humanity* wordt een nieuwe publicatie over 'IT governance' gepresenteerd. IT governance gaat over de besturing van de informatievoorziening. In de IT wordt vaak veel aandacht gegeven aan techniek, aan processen en aan structuren maar de mens blijft onderbelicht, zegt mede-auteur Daniël Smits. 'De rode draad in deze uitgave is de rol van de mens bij de besturing van de informatievoorziening. In de IT-sector overheerst vaak nog het denken in blauwdrukken. Veranderingen in ICT kunnen rationeel worden ontworpen en geïmplementeerd. Maar dit volstaat niet altijd, zo blijkt zowel uit de dagelijkse praktijk als uit wetenschappelijk onderzoek. Om meer oog te hebben voor de menselijke maat hebben we dit boekje geschreven,' aldus Daniël.

>> **Governance: de menselijke maat genomen, 15.50-16.50 uur, Junior Theater**

Stichting GO Fonds heeft als doelstelling het stimuleren en ondersteunen van initiatieven en projecten op het terrein van (inter) nationale archief- en bibliotheekwezen en van de ontwikkeling van de informatie-dienstverlening in de breedste zin van het woord.

Het fonds probeert dit onder meer te bereiken door het (mede) financieren van initiatieven en projecten op dit vakgebied.

Kijk op **www.gofonds.nl** of jouw project in aanmerking komt voor een bijdrage uit het GO Fonds.

Wie gaat de uitdaging aan?

In één dag een tijdschrift maken – het vakblad *Od* gaat op *Smart Humanity* die uitdaging aan. En wie wil

kan samen met de redactie aan de slag. Als gast-redactielid kun je een column, artikel of interview schrijven. Het eindresultaat is een magazine dat aan het eind van de dag digitaal beschikbaar is. Interesse? Meld je aan voor de *Od* bootcamp via od-bootcamp.nl.

>> **Od bootcamp, 9-16 uur, Zaal 6.1**

PRINCIPES VOOR KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

Om aan te geven dat ze op een goede manier kunstmatige intelligentie zal inzetten, heeft de Koninklijke Bibliotheek een lijst van zeven principes opgesteld. 'Het is een belofte die de KB aan haar gebruikers doet,' vertelt Jan Willem van Wessel in deze special (pagina 6). Behalve een keynote over kunstmatige intelligentie in de bibliotheek geeft Jan Willem ook een workshop. Hoe herken je bijvoorbeeld of de principes in het geding zijn? En welke maatregelen zijn dan nodig? Aan de hand van deze vragen formuleren de deelnemers aan de workshop een toetsingskader dat toepasbaar is in het domein van de informatieprofessional.

>> **Ethische AI voor informatieprofessionals, 15.50-16.50 uur, OBA Forum**

'Ik hoop dat nieuwe werk-gaan

Wat is kenniswerk? Wat zijn kenniswerkers? Dat weten we niet, zegt Martijn Aslander, en dat is een groot probleem. Hij maakt er een documentaire over die voor het eerst wordt vertoond op *Smart Humanity*. Een gesprek met een *man on a mission*.

Je bent spreker en schrijver, maar noemt jezelf 'verkenner van de netwerk- en informatiesamenleving'. Wat betekent dat?

'Ik duid de impact van digitale en technologische ontwikkelingen. Dat doe ik op metaniveau, door te kijken naar de maatschappelijke consequenties op langere termijn, en op micro-niveau, door te kijken naar de gevolgen voor organisaties en werk in het hier en nu.'

Wat boeit je daaraan?

'Het puzzelen. Als ik kijk naar de vraagstukken in deze samenleving – van klein tot groot, over zorg, onderwijs, duurzaamheid, enzovoorts – dan zijn dat uiteindelijk allemaal puzzels, informatiepuzzels. Die kun je oplossen met puzzelstukjes, de juiste informatie. Ooit heb ik – met een knipoog – de "heilige drie-eenheid van dynamiek" bedacht: als je een probleem wilt verhelpen, een kans wilt verzilveren of iets schijnbaar onmogelijks wilt doen, dan heb je ideeën, mensen en informatie nodig. Informatie is de brug tussen ideeën en mensen, met technologie als hefboom.'

Maar dan moeten informatie en technologie wel goed gebruikt worden?

'Daar knelt het, heel erg zelfs. Ons land telt miljoenen kenniswerkers. Een kenniswerker, voor mij, is iemand die tig keer per dag bewust en onbewust beslissingen neemt – met z'n hoofd, buik en hart, door kennis, ervaring en intuïtie te combineren.'

mensen een -werkelijkheid omarmen'

gehouden of zich alleen maar hebben ingedekt tegen de politiek op hun werk. Bovendien gebruiken ze verouderde of verkeerde digitale middelen om hun werk te doen. Veelal uit onkunde, omdat ze niet beter weten en niemand ze dat verteld heeft. Allemaal *recipes for disaster*.'

Hoe kunnen we dit oplossen?

'Allereerst door mensen hyperbewust te maken, door het gesprek aan te gaan over kenniswerk en de vaardigheden die daarvoor nodig zijn. En vervolgens door mensen hyperbekwaam te maken, door elkaar te leren hoe we ons werk beter kunnen doen. Bijvoorbeeld met de juiste tools en technieken om informatie te kunnen vastleggen, vinden en gebruiken. Als we ons hierin gaan verdiepen en dit gaan beheersen, kunnen we

met minder mensen veel meer gedaan krijgen. En een stuk gelukkiger worden met z'n allen.'

Je werkt aan een documentaire over dit onderwerp.

'Ja, in samenwerking met de KNVI en Uma Media. Het is deel drie uit een reeks over informatie. De voorgaande delen – *Alles is informatie* en *Toegang* – waren bespiegeland, dit deel is praktischer. In de documentaire willen we achterhalen wat kenniswerk is. Daarvoor interviewen we allerlei mensen over de wereld van werk, zoals filosoof Maxim Februari en Marleen Stikker, directeur van Waag. We kijken terug in de tijd, om te begrijpen waar we vandaan komen. We gaan in op de problemen waarmee we geconfronteerd worden. En we verkennen richtingen om tot oplossingen te komen. Zo hebben we wellicht ander taalgebruik nodig om slimmer te kunnen werken – een compactere taal met nieuwe termen. Of we kunnen scherper maken aan welke eigenschappen digitale tools moeten voldoen om ze goed te kunnen gebruiken. We staan

aan de vooravond van een *new era* met duizelingwekkende technologieën die kenniswerkers enorm gaan helpen.'

Wat hoop je dat de documentaire losmaakt?

'Ik hoop dat het de juiste woorden en de juiste inzichten oplevert om hierover het gesprek te kunnen voeren. Met als doel dat mensen een nieuwe werk-werkelijkheid gaan omarmen. Dat is mijn bijdrage aan de opgaven van deze tijd: ik ben een *man on a mission* en wil dat de puzzelstukjes op de goede plaats komen.'

<

>> **Première 3e KNVI-film *Kenniswerk*,
16-17 uur, OBA Theater**

Foto: Daniel Maissan

Toch weten kenniswerkers doorgaans niet hoe ze hun werk – hun kenniswerk – moeten organiseren. En dat is een enorm probleem. Want als je dat niet weet, hoe ga je dan de opgaven van deze tijd te lijf?

Wat voor opgaven?

'Op metaniveau: de demografische klok tikt. We moeten met steeds minder mensen steeds meer werk verzetten, ondanks de mooie beloftes over ontzorging door automatisering en robots. Tegelijk neemt onze arbeidsproductiviteit af en werkstress juist toe – kijk naar het aantal burn-outs. Op microniveau: we werken inefficiënt en ineffectief. Mensen sturen dagelijks heel veel mailtjes heen en weer en denken dan dat ze hard hebben gewerkt, terwijl ze elkaar alleen maar van het werk hebben

PublicSpaces wil in het publieke domein het debat over datagebruik op scherp zetten

De maatschappij is te afhankelijk geworden van commerciële sociale platforms. Daarom werken negentien publieke organisaties samen om het internet te heruitvinden als publieke ruimte. Over dit initiatief, PublicSpaces genaamd, organiseren Ronald Huizer en Jan Hein Hoogstad een workshop. Huizer belicht de achtergronden van deze beweging.

PublicSpaces heeft niet de intentie om een nieuwe Google of Amazon te ontwikkelen, zegt Ronald Huizer, hoofd afdeling Innovatieve projecten bij de Koninklijke Bibliotheek (KB). De KB is een van de deelnemende partijen in PublicSpaces. Dit is een samenwerkingsverband waarin Nederlandse publieke organisaties zoals omroepen, festivals, musea en bibliotheken zich hebben verenigd. Samen zoeken ze naar nieuwe manieren om neutraal, open en transparant met hun doelgroepen te communiceren zodat dit past bij hun publieke waarden, in plaats van winstgedreven. 'Nu doet de KB dat bijvoorbeeld via de grote sociale mediaplatformen, maar na alle dataschandalen is het de vraag of je als publieke organisatie je gebruikers wilt verplichten om van deze kanalen gebruik te maken. Daarom zoeken we naar alternatieven die op een transparantere en veiliger manier met klantdata omgaan.'

Internet heruitvinden

PublicSpaces past in het rijtje initiatieven om het internet te heruitvinden als een publieke ruimte. Zo wil Tim Berners-Lee, bedenker van het world wide web, webgebruikers via het platform Solid weer de controle over hun gegevens geven. 'Solid is wat technologischer ingestoken,' zegt Ronald. 'Het gaat ons vooral om de vraag hoe het internet te repareren op een manier die de oorspronkelijke waarden herstelt. Wij richten ons vooral op het bewustmaken van organisaties, maar ook van eindgebruikers, de overheid en andere betrokken partijen.'

Zendingenwerk

PublicSpaces bestaat nu anderhalf jaar

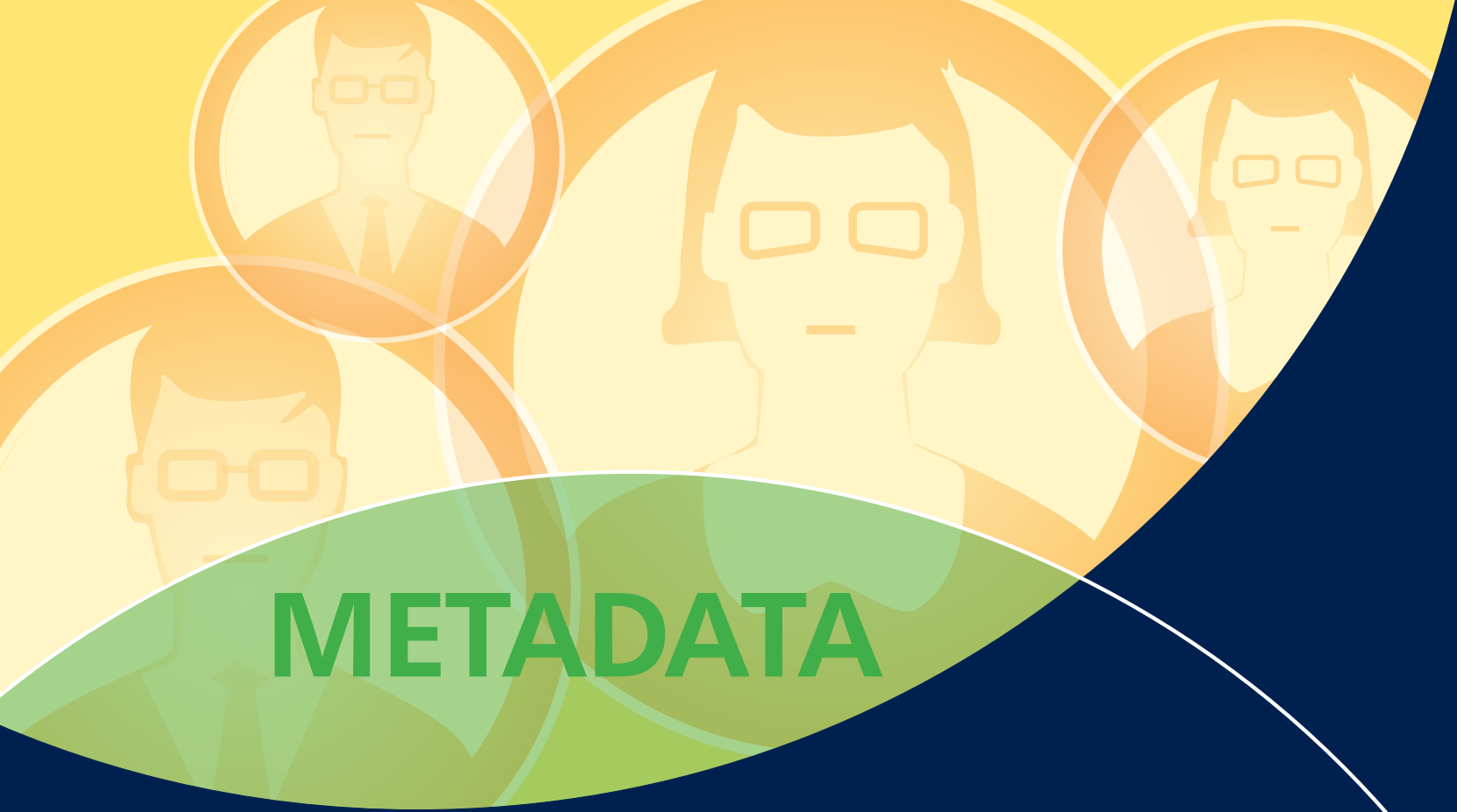
maar heeft al de aandacht getrokken van buitenlandse publieke organisaties. 'De BBC volgt ons initiatief met grote belangstelling en we werken ook samen aan bepaalde initiatieven, zoals het Mozilla Festival in Londen.' Maar PublicSpaces heeft nog veel 'zendelingenwerk' te verrichten. De burger is in dit verhaal de belangrijkste partij. In het netwerk van deelnemende organisaties zitten miljoenen eindgebruikers, rekent Ronald voor. 'Als zij bewuster omgaan met af te nemen diensten, dan kunnen ze ook echt iets afdwingen. En dan moet Facebook bijvoorbeeld wel zorgvuldiger omgaan met de gebruikersdata.'

Open Badges

Ronald benadrukt dat PublicSpaces geen merknaam is en ook geen eindproduct heeft. 'PublicSpaces is een beweging en een netwerk. Het gaat ons erom dat er in het publieke domein een debat plaatsvindt over het gebruik van data en hoe je de publieke waarde voor jouw organisatie kunt handhaven en versterken en tegelijkertijd het grote publiek kunt bereiken.'

Een eerste idee ligt er al: de inzet van de techniek van Open Badges om het bewustzijn van internetgebruikers te vergroten. 'Je zou het als een soort keurmerk kunnen beschouwen. Wie straks de site van de VPRO bezoekt, krijgt via een badge te zien hoe veilig de site is en wat er gebeurt met je data.' Ronald maakt de vergelijking met het Beter Leven-keurmerk voor vlees, kip en eieren. Het kan tot een gedragsverandering leiden bij zowel de leverancier als de eindgebruiker. 'En dat is precies wat we met PublicSpaces willen bereiken.'

>> PublicSpaces, een workshop over publieke informatie vanuit publieke waarden, 14.40-15.40 uur, OBA Forum

METADATA

Ondersteuning nodig?

**Wij helpen u graag met
Cursussen, Coaching & Detachering**

Ingressus beschikt over ervaren en gekwalificeerde medewerkers die snel inzetbaar zijn.

Ook leiden we nieuwe catalogiseerders op en geven cursussen
op het gebied van MARC21 een RDA. Neem contact met ons op voor meer informatie.
info@ingressus.nl of kijk op onze site.

INGRESSUS

www.ingressus.nl

'We leven in een digitale tsunami'

ITU Pictures (CC BY 2.0)

Wat er nu in de wereld gebeurt, is nog nooit eerder voorgekomen, zegt futuroloog Stephen Ibaraki. Hij vergelijkt de ontwikkelingen nu – op digitaal, maatschappelijk en biologisch vlak – met een digitale tsunami.

Aan de hand van drie C's legt Stephen Ibaraki uit waarom hij de periode nu een digitale tsunami vindt. De eerste C is van compressie. 'Bijna dagelijks ontvang je aankondigingen van prachtige innovaties. Innovatie gebeurt nu wekelijks, in plaats van maandelijks of jaarlijks.' Ook hebben we te maken met convergentie (de tweede C). 'Digitale ontwikkelingen als het internet of things komen samen met biologische ontwikkelingen, als synthetisch leven, genetische bewerking of klonen. En het versterkt elkaar.' De laatste C is van connectiviteit. 'We hebben te maken met hyperconnectiviteit door de beschikbaarheid van steeds groter wordende computerkracht. In 2021 komt

er een computer op de markt die de rekenkracht heeft van 160 supercomputers die vandaag de dag bestaan. En dan heb ik het nog niet eens over de quantumcomputers waar door fabrikanten als Google, Microsoft of IBM aan wordt gewerkt.'

Grootste impact

Stephen Ibaraki is investeerder, ondernemer, trendwatcher en spreker. Van kunstmatige intelligentie denkt hij dat het de grootste impact gaat hebben. 'Het is nu eigenlijk al overal aanwezig. Denk aan je telefoon, daar zit het in, bijvoorbeeld door de gezichtsherkenning. Door die intelligentie kan een product steeds meer. Kunstmatige intelligentie zit nu in elk aspect van je leven.' Het is daarom, zegt hij, dat elk bedrijf ermee bezig is. 'Google en Microsoft bijvoorbeeld zijn ook AI-bedrijven. Alle grote landen werken aan grote AI-initiatieven. Verwacht wordt dat kunstmatige intelligentie in 2030 16 miljard gaat toevoegen aan het bruto nationaal product. Er is geen andere technologie die zo'n impact kan hebben.'

En vergeet niet dat het ook samenkomt met andere dingen, zoals biologische manipulatie of genetische aanpassingen, zegt Ibaraki. Denk aan het vinden van zwarte gaten en objecten in het universum; daar gebruiken ze nu deep learning voor. 'Ze zien nu dingen die ze eerder niet zagen, omdat mensen dat simpelweg niet kunnen. Het wordt gebruikt om een model te maken voor het universum. En daar kunnen weer berekeningen mee worden gemaakt. Bijvoorbeeld om te zien wat er in het verleden is gebeurd of wat in de toekomst gaat gebeuren. Dat gaat dan echt over miljoenen jaren verder. En door die modellen komen we nu op objecten waar we nooit eerder aan hadden gedacht.'

Communiceren via gedachten

Hoe ziet de wereld er over tien jaar uit? 'De wereld waar we in leven, zal zo anders zijn dat we het ons nu nog niet eens kunnen voorstellen,' zegt Ibaraki. Al die veranderingen gaan cultuur, educatie, overheid en industrie beïnvloeden. De toekomst van onze kinderen zal er totaal anders uitzien dan het leven dat we nu hebben, aldus de futuroloog. Als voorbeeld noemt hij het onderzoek dat Facebook nu doet naar communiceren met iemand via gedachten. 'Het zijn dingen die vandaag de dag al bezig zijn. Mensen vinden het niet altijd leuk. Of ze begrijpen het niet. Maar het gaat een enorme impact hebben op onze toekomstige wereld.'

<

Dit bewerkte interview verscheen eerder in AG Connect.

>> **Life and the Enterprise of the Future; 14.40-15.40 uur in OBA Theater**

'Ethische richtlijnen zijn rijp en groen'

'Er bestaan twee soorten mensen. Een groep die beseft dat ethiek noodzakelijk is bij digitalisering. En een veel grotere groep die zich daar niet van bewust is.' Om het tij te keren zijn volgens Carolien Glasbergen duidelijke richtlijnen cruciaal.

In Nederland hebben we steeds meer aandacht voor de ethische kant van automatisering en de digitale transformatie. Ook bij de overheid.' Als netwerkorganisator bij het Centrum voor Informatiebeveiliging en Privacy (CIP) probeert Glasbergen overheidsinstellingen te helpen met hun zoektocht naar ethische richtlijnen. Het CIP wil namelijk voorkomen dat al deze organisaties opnieuw het wiel uitvinden: 'Wij halen informatie en ervaringen uit de ene overheidsorganisatie en vertalen die naar de andere.'

Hiervoor heeft het CIP onderzoek gedaan naar talloze bestaande richtlijnen. Wat bleek? 'Die zijn rijp en groen, en soms veel te specifiek. Veel richtlijnen kijken enkel naar big data of AI, terwijl een overheid juist behoefte heeft aan een algemene set.' Glasbergen zal tijdens haar sessie daarom een aantal samenvattende richtlijnen geven. Maar ze kijkt verder dan dat: 'Ethiek is geen rijtje regeltjes die je moet volgen. Het is een discussie die we moeten voeren met elkaar.'

Een gedachte-experiment kan die discussie op gang brengen: 'Mensen zouden zich moeten verplaatsen naar tien jaar van nu. Wat is dan met de data gebeurd die zij verzameld hebben? En wat had er kunnen gebeuren?' Glasbergen vindt organisaties nog vaak te naïef: 'Ze denken te weinig na over het potentiële misbruik.' Discussies hierover hoopt ze ook met haar publiek op gang te krijgen. Zo leer je namelijk het beste volgens Glasbergen: 'Als dat lukt, ben ik heel blij'. <

>> **Ethics by design, bestaat dat wel? 11.30-12.30 uur, OBA Forum**

WHAT TO DO OP SMART HUMANITY

MARKETINGPEPTALK VOOR IP'ERS

In tijden van verandering is het van belang dat alle (potentiële) klanten / gebruikers en stakeholders weten welke diensten de informatieafdeling of bibliotheek aanbiedt, zegt Eric Kokke van GO opleidingen. Hoe je de werkzaamheden op de juiste manier pro-

moot en hoe je marketing kunt inzetten om je doelen te bereiken, vertelt Eric op *Smart Humanity*. 'Het uiteindelijke doel: maak van marketing en promotie een vast onderdeel van je dagelijkse werkzaamheden. En versterk zo de rol van je afdeling.'

>> **Marketing van informatiediensten, 10-11 uur, Zaal 3.1**

Een hack kan urgentie aan directie tonen

Hoe krijgt een hacker toegang tot een bedrijfsnetwerk en welke sporen laat hij achter? Dat zien deelnemers aan *Smart Humanity* live tijdens een workshop waarin Lodi Hensen van cybersecuritybedrijf Tesorion, samen met een ethisch hacker, een cyberaanval simuleert. Maar het herkennen van zo'n aanval blijft lastig, zegt Hensen.

Natuurlijk zijn er ook nog steeds organisaties die denken dat ze met een firewall of anti-virussysteem veilig zijn,' zegt Lodi Hensen, hoofd van het Incident Response Team (CSIRT) van cybersecuritybedrijf Tesorion. Gelukkig begrijpen steeds meer organisaties dat een goede beveiliging meer is dan een firewall en antivirus. 'Security-verantwoordelijken weten inmiddels wel dat bij een goede beveiliging tegenwoordig veel meer komt kijken; denk bijvoorbeeld aan het inrichten van processen of zorgen dat medewerkers securitybewust zijn.' Toch ziet hij ook dat het nog regelmatig voorkomt dat organisaties worden verrast door een hack en daar pas achterkomen als het al is gebeurd.

Lastig herkennen

Dat het niet makkelijk is om hacking te herkennen, komt doordat er veel verschillende vormen zijn, zegt Hensen. 'Er zijn heel geavanceerde aanvallen waarbij de aanvaller even rondkijkt wat er gebeurt in een netwerk en dan ergens ransomware plaatst.' Die aanvallen zijn soms pas zichtbaar als de aanvaller aanklopt voor geld. Wellicht had een organisatie het eerder kunnen detecteren aan de hand van gedrag op het netwerk, maar dan moeten die tools wel zijn geplaatst.

Andere aanvallers laten zich wel zien en dan is het vooral belangrijk dat een medewerker zich ervan bewust is dat hij wordt aangevallen. 'Denk aan phishing. Dan wordt niet het bedrijf

gehackt, maar een bepaalde persoon. Daar moet je werknemers wel op trainen.'

Gehackt worden is al vervelend, dus eigenlijk wil je daar als organisatie dan ook van leren zodat het een volgende keer niet meer gebeurt. Maar een leerproces is niet altijd mogelijk. 'We maken vaak mee dat de hack in een later stadium wordt gedetecteerd en dat het maken van een analyse achteraf niet lukt. Dat komt dan doordat veel gegevens die nodig zijn om goed onderzoek te doen, er dan niet zijn. Bijvoorbeeld omdat die niet worden bewaard of niet worden gemonitord.'

Genoeg budget

Het blijft voor IT-afdelingen lastig om genoeg budget te krijgen voor een afdoende security, merkt Hensen. 'Iedereen heeft het er wel over, maar toch staat het niet altijd op de prioriteitenlijst. Een hack helpt dan vaak om de directie bewust te maken van de noodzaak.' Dat hoeft overigens geen onverwachte hack te zijn. Hensen ziet steeds vaker dat organisaties ervoor kiezen om een ethisch hacker aan de slag te laten gaan. 'We merken dat security officers deze vorm graag inzetten, juist om het bedrijf bewust te maken van de gevaren. Maar de directie vindt het niet altijd even noodzakelijk om betrokken te worden. Toch blijkt naderhand dat het voor die bewustwording wel heel belangrijk is dat de resultaten met de directie worden gedeeld,' besluit Hensen.<

Dit bewerkte interview verscheen eerder in AG Connect.

>> **Hack & CSIRT demo; 10-12 uur, 13.30-15.30 uur, Junior Theater**

Geleerde lessen

In 2018 lanceerde DEN, Kennisinstituut cultuur & digitalisering, een open call for ideas. Gezocht werd naar ideeën van instellingen in de kunstensector die innovatieve, digitale technieken willen inzetten om hun doelstellingen te bereiken. Drie projecten werden uitgekozen en door DEN begeleid. De rode draad: de zoektocht naar de manier waarop de smart user het

beste kan worden gefaciliteerd met technologie. Voor de cultuurorganisaties speelden ook onderliggende onderzoeksvragen een rol: hoe krijg je een community bijvoorbeeld in beweging? Op *Smart Humanity* bespreekt DEN de resultaten én de mislukkingen. Plus: hoe gaat de culturele sector hiermee om en wat kan de informatieprofessional van de geleerde lessen meenemen?

>> **Smart user en nieuwe technologie, 15.30-17.00 uur, Radiostudio**

Escaperoom Zaakgericht Werken ONTSNAP JIJ?

Smart Humanity presenteert op 14 november een heuse escaperoom. Duik samen in de vraagstukken rondom informatiehuishouding en ervaar *first hand* het belang van Zaakgericht Werken en de bijbehorende applicaties voor jouw organisatie. Lukt het jou om oplossingen te vinden en kun je anderen overtuigen van je gelijk? Wissel via een game je ervaringen en kennis uit en leer van de aanpak van anderen. Als je als team de code weet te kraken, mag je de escaperoom verlaten.

>> **Escaperoom Zaakgericht Werken, 14-15 uur en 15-16 uur, Zaal 3.1**

BRING THE HUMAN BACK IN THE LOOP

Howe zorgen we ervoor dat informatietechnologie ethisch verantwoord is? Leon Heuts, hoofdredacteur van NEMO Kennis-

Foto: Tessa Posthuma De Boer

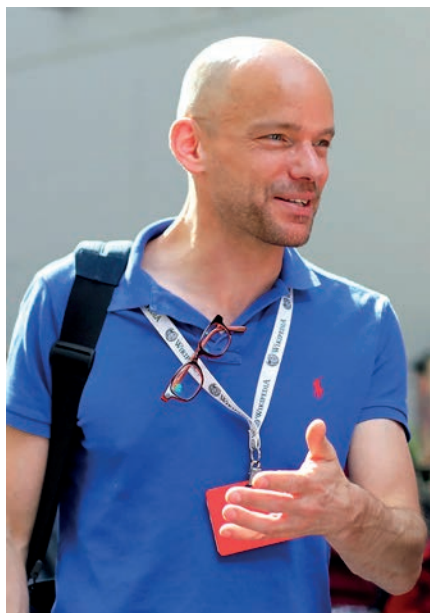
link en filosoof, laat in de VOGIN-lezing zien dat eenzijdig regels stellen of wetten formuleren (zoals de AVG) belangrijk is, maar niet voldoende. 'De relatie tussen mens en technologie is dynamisch. Techniek verandert onze kijk op de werkelijkheid en onze morele overtuigingen veranderen mee,' zegt Leon. 'Bring the human back in the loop.' Daarom pleit hij voor *slackathons*: fysieke bijeenkomsten rond technologie, waarbij iedereen – met behulp van design thinking – kan meepraten.

>> **The human in the loop, 16-17 uur, Prinsen- en Keizerzaal**

'Samenwerking met Wikimedia levert een bibliotheek veel op'

Hoe kan je als instelling het bereik van je collecties vergroten door samenwerking met Wikimedia?

Welke mogelijkheden zijn er om (catalogi van) bibliotheekcollecties te verbinden met Wikidata en Wikimedia Commons? En waarom is het zo ontzettend leuk om samen te werken met de Wikigemeenschap? Olaf Janssen en Ursula Oberst vertellen hier meer over aan de hand van voorbeelden uit de praktijk.

Olaf Janssen, Wikimedia-coördinator bij de Koninklijke Bibliotheek (KB), en Ursula Oberst, informatiespecialist bij het Afrika-Studiecentrum in Leiden, willen hun collega's graag inspireren en enthousiasmeren om samen te werken met Wikimedia. De meerwaarde is namelijk groot. Olaf: 'Door de collecties, diensten, data en mensen van de bibliotheek te combineren met Wikipedia, Wikimedia Commons en Wikidata vergroten we ons publieksbereik enorm. Die hebben namelijk veel meer bezoekers dan onze eigen websites. Daarnaast is de samenwerking ontzettend leuk en inspirerend. Wij geven onze collecties en data open en vrij beschikbaar aan de Wikigemeenschap en zij gaan hier vervolgens mee aan de slag.'

Beeldcollecties gedoneerd

Olaf en Ursula beginnen hun sessie op *Smart Humanity* met een korte introductie op de Wikiwereld, waarbij onder andere aandacht is voor Wikimedia Commons (de open beeldbank achter Wikipedia) en Wikidata (de open database met gestandaardiseerde feiten). Vervolgens zal Olaf een aantal voorbeelden geven van samenwerking van de KB met Wikimedia en de impact daarvan. Zo heeft de KB meerdere beeldcollecties gedoneerd aan Wikimedia Commons die veel gebruikt worden. Olaf sluit af met een kijkje in de toekomst: 'Er zijn veel mogelijkheden voor toekomstige samenwerking. We onderzoeken bijvoorbeeld hoe de KB datasets volgens de principes van linked open data voor Wikimedia beschikbaar kan stellen. Daarnaast is er een mooie ontwikkeling gaande waarbij Wikimedia Commons en Wikidata aan elkaar worden gekoppeld. Er is een app ontwikkeld waarmee gebruikers op de afbeeldingen kunnen aangeven wat erop staat en dit wordt vervolgens gekoppeld aan Wikidata. Dit biedt veel opties en is bovendien zeer leuk om in een verloren half uurtje te doen.'

Thesaurus in Wikidata geïntegreerd

Ursula vertelt over de samenwerking van het Afrika-Studiecentrum (ASCL) met Wikimedia. Zij richt zich op twee aspecten van samenwerking: het verrijken van de catalogus met externe informatie en het verbinden van de catalogus met andere bibliotheekcatalogi. Het ASCL heeft zijn thesaurus in Wikidata geïntegreerd en Ursula licht toe wat er bij deze integratie komt kijken. Daarnaast heeft het ASCL een aantal webdossiers verrijkt met Wiki-elementen. In deze webdossiers, die handelen over een bepaald onderwerp, zijn data en afbeeldingen van Wikidata en Wikimedia Commons gebruikt. Wie geïnteresseerd is in een voorproefje, kan hier vast een kijkje nemen: www.ascleiden.nl/content/web-dossiers.

<

>> **Verbinden van bibliotheekcollecties met Wikimedia-projecten, 13.30-15.00 uur, Heren- en Singelzaal**

Schrijf je in voor
Smart Humanity 2019

Shape your own future

"Ga mee op zoektocht naar
de essentie van kenniswerk."

14 november 2019
OBA Amsterdam

Thema's

Smart
User

Smart
Citizen

Smart
Ethics

Smart
Data

Smart
Pro

Mis niets, ga snel naar de website:
www.smarthumanity2019.knvi.nl

SMART HUMANITY 2019

wordt gesponsord door:

STICHTING
VICTORINE VAN SCHAICK
FONDS

EBSCO is al 75 jaar actief in de informatiewereld en heeft innovatie en klantvriendelijke dienstverlening centraal staan. Met een vaste notering in de Forbes Top 200 en de hoogst toegekende D&B Financial Strength Rating bewijst EBSCO een financieel stabiele en betrouwbare partner te zijn voor zowel klanten als uitgevers. Het geïntegreerde productaanbod bestaat naast ondersteuning bij het beheer van tijdschriftabonnementen en pakketlicenties uit onder meer wetenschappelijke databanken, boeken en e-books, point-of-care tools, corporate learning-systemen, en de toonaangevende discovery-oplossing *EBSCO Discovery Service*. EBSCO is tevens partner in het open source-initiatief FOLIO.

GO Fonds is een jong fonds dat het vakgebied van informatie-dienstverlening – in de meest brede zin van het woord – een impuls wil geven en verder brengen. GO Fonds doet dit door het subsidiëren van projecten en activiteiten. Daarbij gaat het om innovatie, kennisdeling binnen het vakgebied en projecten gericht op verbinden en professionaliseren van het vak en de beroepsgroep. Kijk op www.gofonds.nl of jouw project in aanmerking komt voor een bijdrage uit het GO Fonds.

Victorine van Schaickfonds
Al ruim dertig jaar worden jaarlijks de Victorines – de Oscars voor het Nederlandse bibliotheekwerk – uitgereikt. Deze unieke onderscheiding belooft individuen die een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan het Nederlandstalige bibliotheekwerk of aan de ontwikkeling van het beroep. Laureaten beschouwen de prijs als een bijzondere waardering voor hun werk. Prijswinnares Sofia Pires: 'Receiving the Victorine Scriptieprijs felt like the peak moment of a transformative intellectual journey'. Meer informatie over de Victorines: www.knvi.nl/victorine.

Infor Library & Information Solutions biedt volledige automatiseringsoplossingen voor uw bibliotheek. Het systeem helpt bibliotheken, archieven en musea om diensten op de markt te brengen en om medewerkers en klanten op interactieve manieren te betrekken en toegang te bieden tot zowel digitale als traditionele materialen. Onze oplossingen ondersteunen meerdere databases, formaten of locaties en bieden belangrijke prestatiegegevens en statistieken om besluitvormers bruikbare inzichten te geven. Infor Library & Information Solutions voldoet aan de behoeften van geïntegreerde bibliotheeksystemen, consortia, individuele filialen, speciale bibliotheken en slechtziende gebruikers.